

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בנא בתרא פב

עניין: מכדי פסוקי נינהו ליקרי – מחזי כשיקרא

שולחן ערוך או"ח סי' תקסה

ה' (ה) [א] אין היחיד רשאי לומר שלש עשרה מדות ידרך תפלה ובקשת רחמים [א] דדבר שבקדושה הם [ב] אבל אם בא לאומרם הדרך (ה) קריאה בעלמא אומרם: הגה [א] וכן אין ליחיד לומר סליחות או (ו) ויעבור:

טור או"ח סי' תקסה

מונח על המזבח לפניך ותרצני: ה כתב רב נתן שאין מנהג ליחיד המתענה לומר שלש עשרה מדות (ד) ואיני יודע מה חשש יש בדבר (ה) שהרי אינו אלא כקורא בתורה שהרי לא אמרו חכמים (ברכות כא: וש"ג) אלא כל דבר שבקדושה כגון קדיש וקדושה וברכו:

ביאור הגר"א או"ח סי' תקסה

ג' דמגילה [כג, ב]: [יב] אבל אם כו'. כמו שכתוב בבבא בתרא פ"ב א' מכדי פסוקים נינהו לקרי, ואין שייך כאן מה שכתוב שם: [ג] [הגה] וכן

אגרות משה יו"ד ח"ג סי' כא

ובדבר י"ג מדות ביחיד העיקר שיאמר כל הפסוק עד רבעים וגם דוקא בלא ניגון דתחנונים אלא כלומד בתורה שאם דרכו בקריאת פסוקי התורה בטעמים בהניגון הרגיל צריך לומר בניגון שהוא ואם כשלומד פסוקי התורה קורא אותם בניגון אחר שיותר נקל לפניו רשאי לקרא בניגון של הלמוד פסוקים שהורגל שלא יראה כמתפלל.

מקור חסד לר"ר מרגליות על ספר חסידים אות רנ

רנ. [א] ע' מג"א סי' תקס"ו סק"ב. [ב] ע' מג"א ר"ס רפ"ב בענין דאסור להפסיק באתוה דלא פסק משה אך כשקורא דרך בקשה ותפלה שרי, ובטו"ז סי' תקס"ה סק"ה שאין יחיד רשאי לומר י"ג מידות דהוי דבר שבקדושה דבעינן עשרה ומה דלא הוי כקורא בתורה הטעם שמסתמא כיון שמוזכר אותם כוונתו דרך בקשה וכו'. ונראה שזהו דוגמת שאמרו בב"ב פ"ב ב מכדי פסוקי נינהו ליקרי [כאדם הקורא בתורה – רש"י], ומשני משום דמיחזי כשקרא [כיון שהבאת בכורים קורא נראה ולא כקורא בתורה הוא], אמנם כבר הביא הטו"ז מת"ה שיכול לומר בניגון וטעמים ותו אין קפיא וכו' ונראה שלא יפסוק בונקה דאנן דפסקינן אף דלא פסקיה משה היינו משום דהוי דרך בקשה ולא כקורא בתורה והבא הן אדרבא צריך לקרות כקורא בתורה א"כ אסור להפסיק, ונראה עוד שיקרא מתוך הספר ע' מג"א סי' מ"ט והוי הרי הכירי שהוא קורא בתורה ולא יוקשה מהך דב"ב שהבאתי ששם אין הכירא. [ג] יעוין בשוחר

תורה לשמה סי' פ

אומרים אותו בעת הקידוש עם קריאת הפסוקים המיוסדים לאמרם בסדר הקדוש³, ואין אומרים זה כמו פזמון ופיוט דעלמא אלא אומרים אותו לצורך הנזכר לעיל⁴.

ולכן נראה אם זה האומר אינו מסדר שלחנו ונרותיו כמו סדר הנזכר בפיוט הנזכר, וגם אין לו הדס, נראה שלא יאמר כן משום דמחזי כשקרא⁵. והכי איתא בגמרא דבתרא דף פ"ב ע"א אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי, מכדי פסוקי נינהו ליקרי, אמר ליה משום דמחזי כשקרא, עיין שם. ונראה דאין צריך לדלג כל הפסוק, ורק לא יאמר מלת אַסְדָּר דמשמעות שלה על עצמו, אלא יאמר אַסְדָּרו לדרומא, ויכוין בזה על ישראל שביליה הזאת כך הם מסדרין השלחן לדרום והמנורה לצפון, ומכינים היין בכוס ומביאים הדס. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו

שאלה

אנחנו נוהגים לומר בליל שבת בעת הקידוש פיוט אומר בשבחין שנתייחד מפי הרב הגדול רבינו האר"י זלה"ה¹, ולפעמים לא אפשר להניח השלחן בצפון ומנורה בדרום אלא להפך, וגם לא ימצא הדס, ונסתפקנו בכהאי גוונא אם נוכל לומר פסוק אסדר לדרומא מנרתא דסתימא וכו', וכן בחמרא גו כסא ומדאני אסא. יורינו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

מה שנהגו לומר פיוט זה בעת הקידוש, הנה הם אומרים אותו לצאת בו ידי חובה בכונת הראויות לכוין בסדר הקדוש והסעודה דשבת, מפני שאין אנחנו יודעים לכוין בסודותיהם, ובפיוט הזה המדבר בסודות ההם נחשבת קריאתנו כאלו כווננו בכונת הסודות האלה, ולכן אף על פי שרבינו האר"י זיע"א תיקן הפיוט הזה לאמרו בתוך הסעודה², אנחנו